

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhasthos petitor egyszeri hirdetése 30 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilviter minden sor 40 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Tulipán-Szövetség — Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Szebeni-út 14. sz.
Kiadóhivatal: Kósch ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Az eperjes-sóvári villamosvasút és annak gazdasági fontossága.

írta Stark Zsigmond, gépészmérnök.

A m. kir. kereskedelmi minisztérium szept. 1-jén közös előmunkálati engedélyt adott az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli R.-társ.-nak, meg a Ganz-féle villamosági részvénytársaságnak az Eperjes—Vásártér és Tótsóvár—Sóbánya közt létesítendő, helyi érdekű villamosvasút megépítésére.

Midőn e két vállalat erre a lépésre szánta magát, kétségtelenül önzetlen áldozatkészséget tanúsított, a mennyiben az összes előmunkálati költségeket, melyek néhány ezer koronára rúgnak, közösen viselik, a nélkül, hogy bármely oldalról támogatásban részesülne és a nélkül, hogy kellő biztosítékuk volna a terv biztos létrejvetelére nézve. Ezen közös kockázat vállalásáért mindkét társaság bizonyára elismerést érdemel.

A minisztérium egyúttal leiratot intézett Sárosvármegye alispánja útján az összes érdekeltektől hatóságokhoz, hogy, saját hatáskörében, tőlük telhetőleg támogassák a két vállalatot e törekvésében. E támogatás a közkeletű frazeológiában tendesen a «morális» jelzővel nyer kifejezést, a mi semmiesetre sem elegendő a vasút létesítéséhez, mivel ehhez is sokkal inkább pénz, mint «morális» szükséges. Vederemo!

A tervhez szükséges előtracirozás már keresztülvitetett. Ennek alapján már most a Ganz-gyár a részlet-terveket, költségvetést és rentabilitási számítást készíti elő, a melyekből világos képet nyerünk majd a vállalat életképességéről. A jövő hónapban már előreláthatólag ezen adatok birtokába jutunk, midőn is a finanszírozás nehéz feladata elé kerülünk.

Addig is lássuk, minő gazdasági érdekek teszik kívánatosá e vasút létrejöttét. Előbb azonban a terv részleteit óhajtuk következőkben ismertetni.

A vasút kiindulópontja Eperjes Vásártérén vétett tervbe, még pedig mint normális, azaz a nagyvasutakkal megegyező nyomtávú, egyes vágányzat a földbe süllyesztett Phönix-sínekkel a Fő-utca baloldalán (az állomás

felé menő irányban) halad végig, kitérővel a Jókai-téren és a Kassa—Oderbergi vasútállomás utcai perronján. Onnét a tótsóvári vicinális úton vezet tovább, áthalad Tótsóvár utcáján és végpontját a m. kir. sófőzde előtt éri el. Teljes hossza 3900 m. A vonal maximális emelkedése, Tótsóvár község előtt az útniveauekely változtatásával, 40‰-nál nem lesz nagyobb, és így, mint egyszerű adhaesiois vasút, minden nehézség nélkül nyerhet kivitel. A villamos-kocsikhoz az áramhozvezetés felső vezetékéről történik, mely Eperjes városán belül csinos kivitelű vasoszlopokon fog elhelyeztetni. A motorok üzeméhez szükséges áram, mint egyenáram, az eperjesi villamosmű telepén fejlesztett váltakozó-áramból áramátalakítóval (konverter) fog előállítani.

Mint hogy ennek a vasútnak épp oly fontos teher szállítási, mint személyszállítási rendeltetése lesz, elő fog állani az a szükség, hogy vágányzata a Kassa—Oderbergi vasút vágányzatával direkt összeköttetést nyerjen; ilyképpen a teherkocsik úgy Eperjes városba, mint Tótsóvárra közvetlenül átvontathatók lesznek; természetesen nem egész vaggonsorok, hanem csupán egyes kocsik, melyeket külön motorkocsi, vagy esetleg személykocsi fog vontatni.

A teher le-és fölrakására való tekintettel szükségessé fog válni a városban belül is egyes fontosabb rakodó-pontokon kitérő-vágányokat alkalmazni. A legfontosabb teher-rakodóállomások a vonal két végpontján lesznek. Egyik végponton Tótsóvár sófőzdeje előtt a só részére, és az ennek közelében lévő fa-úszató-csatorna mellett levő kincstári fatelep, a fa számára. A másik végponton, Eperjes Vásártérén, az ott egy csomópontban koncentrállódó nagykereskedők és ipartelepek raktárai részére. Erre majd részletesebben alább terjeszkedünk ki.

A személyforgalom menetrendje a vasúti forgalomnak megfelelően rendeztetik be, még pedig olyképpen, hogy naponként reggel 4 h 30'-tól éjfélig Eperjes—Vásártér és az állomás közt a hajnali és éjjeli órákban 1/2-óránként, a nappali órákban 1/4-óránként fognak oda- és visszamenő kocsik indítani, míg Eperjes állomás

és Tótsóvár közt csak a vonatokhoz csatlakozó kocsi-menetek, egyébként pedig óránként egyszer közlekedő kocsik fognak közlekedni, mely utóbbiak Eperjes—Vásártér és Tótsóvár közt mint direkt (átmeneti) kocsik haladhatnak.

A teherforgalom a mindenkori szükségletnek megfelelően rendeztetik be.

Ezzel nagyjában képet nyújtottunk a tervezett vasútról. Az ehhez szükséges befektetési tőkéről és rentabilitásról csak akkor nyilatkozhatunk, ha a készen kidolgozott tervezet birtokába jutunk.

Eperjesnek a nagyvasúti hálózatban igen mostoha helyzet jutott osztályrészül. A Máv. fővasúti vonala Kassánál végződik, míg a Ksod. fővonala Abost érinti, úgy, hogy Eperjes az Abostól Orló felé elágazó, másodrangú fontosságú vonalra kerül.

Ezzel Eperjes, vasútforgalmi szempontból, a legszomorúbb mellőzésre van kárthatva. Cook vasúti menet-jegy-könyvecskéiben, sajnos, nem szerepel Eperjes; nemcsak, hogy távolabbi idegenforgalma nincs, hanem még azok az idegenek is, a kik kényesérőségéből utaznak át Eperjesen, mint a bártfai fürdővendégek, vajmi ritkán szánják rá magukat arra a nagy lépésre, hogy Eperjes városba betekintsenek.

Pedig 5000-nél több fürdővendég látogatja évenként Bártfa-fürdőt. Tehát, ha csak ezek felének mód nyújtatnék a város kényelmes megtekintésére, igen szép és a városra nézve kedvező idegenforgalomra lehetne szert tenni.

Eperjes főállomása a város középpontjától — úgy látszik, a bártfai elágazásra való tekintettel — meg lehetős távolra jutott. Egyébként a város újabb fejlődése is igen szerencsétlen alakulást mutat. A természetes fejlődés az volna, ha a város a Kassai-úton és az ebből fejlődő mellékutczákban épülne ki, no, meg a Tarca-folyó sík partjain. Ezek helyett egészen természetellenesen, a város fölött emelkedő dombon, az ú. n. Táboron kezdett kifejlődni, holott modern városok rendszerint a lapályokon és főképpen, ha van, folyó mentén épülnek. Ez is egyike azon

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Vágyódás...

Mikor az érczharangok sirva búgnak,
Borús, didergő őszi éjszakán,
Lázás fejemmel álmosan kóborlok
A néptelen, csúf, csatagos utcán.

Mikor a gigász-falak közt elsurran
A bűn leánya, lopva, nesztelen,
Gyötrő kétséggel rohanok utána,
Nem Ó-e az? Nem, nem, oh újra nem.

Hiába kereslek hát, szép bálványom?
Örökre elnyelt a rút bűnmocsár?
Támaszt vesztve a nehéz kenyérharczba,
A vétek mély örvényébe jutál?

De bár bukva — csak egyszer is látnálak,
Földertülne bús, komor életem;
Csókom ajkadra lopva, feledném, hogy
Elkárhozom tengernyi vétkeden.

Felednék mindent, bár egy pillanatra
Láthatnálak, örült hajszám után,
... Veled bukva a bűn mély fertőjébe,
Kínom a kéjmámorba fojtánám.

Sajog a lelkem. Szívem tombol érted,
Megöl a vágy, meg a titkos talány:
Merre talállak föl e borús éjben,
Te, bűnös útra tért, fehér leány...

Lovas Károly.

Sohsem válok el...

Sohsem válok el tőled, édesem.
Követlek, mint az árny az utazót,
S ha keservbe borúl is majd a szívünk,
Ajkam nem ejt egy árva, bús zokszót.

Követlek, mint a gályához lánczolt rab.
Hová sorsunknak közös árja vet;
S mi másnak átok, áldás lesz az nekem,
Veled küzködve: az élet-kereszt.

Sohsem válok el tőled, kedvesem!
Jőjjön bár vész, mosolygva várom;
Égi üdvöt csak ajkad ad nekem...
S ez üdvösségben hadd jőjjön halálom!

Lovas Károly.

LILY...

írta Propper Dezső.

Lily tündére volt a «Mentol» kávéháznak és a kasszánál ült. Ha ebéd után belibeggett nehéz, drága csipkékkel pazarul díszített, égszínké felöltőjében, a feketéjüket szüröcsölök tekintete mind reá fordult. Mert Lily tetszett nekik. És szerették mindannyian. Pedig nem tartozott azok közé, kik udvarlókka veszik magukat körül, és képzeletük netovábbja elegáns kosztümökben rejlik, hanem, kik fagyott mosolylyal csábítgatják a vendégeket s ezt gazdájuk iránti, félelemmel vegyes tiszteletből teszik. Üzletből. Kenyérkeresetből...

A szegény lánynak azonban nem volt rózsás a élete. Mert nemcsak nappal járt el a kávéháza...

Gyönyörű teremtés volt, pajkos kaczaja, észbontó tekintete még a komolyabban gondolkodó aglegények véréit is hevesebb mozgásba hozta, s így... neki több jutott ki az éjszakákból. Ott kellett a dözsölökkel mulatnia, pezsgőznie. Tünnie kellett, hogy részeg emberek bizalmaskodjanak vele.

Igen! Neki tünnie kellett mindezt. Tünni. Hiába lázadt fel önérzete ez ellen. Hallgatnia kellett... Mert fizették érte!... Hisz a kenyere volt...

Egy ily átdorbézolt éjszaka után sápadtan, halálra fáradva támolygott hazafelé. Nem törődött a kíváncsi iskolásgyerekekkel, kik kúszált haja és gyűrött ruhája miatt gúnyolódva vihogtak utána. Ő csak ment. Szótlanul. Előre... Otthon először a festéket törölte le besett arcáról... Akkor látszott csak meg, mennyire virítottak el a fiatalság örömrózsái elsárgult arcáról. Azután a függönyös ablakhoz állott. Mert kicsiny szobája szép, nagy kertre nyilott...

Lily a szekfü és jázmin édesen bágyasztó illatát szívta jóleső kéjjel magába, remegő szempilláit le-lehúnyta, hogy a gyönyörködéstől elvonja figyelmét és annál zavartalanabban élvezhesse a friss harmatcsepp-hullotta virágok üde kellemét. S ez jól esett neki. Csillapítólag hatott kábult agyára, és fölfrissítette zsidbadt tagjait. Nagyokat lélekzett és magas, nyílt homlokán bágyadtan simított néhányszor végig, mintha a szomorúság- és gondülte ránczokat akarta volna eltüntetni onnan. Igaizott is még fényes, aranszöke haján, mely rendszeren firtókben omlott vállára, azután megfordult. Le szeretett volna ágyára dőlni. Mert álmos volt s aludni akart. De hiába. Nem tehetette. Mert alig tett néhány lépést, midőn a folyosóról szokatlanul zavaros hangokat hallott.

visszáz alakulásoknak, melyek a város egészséges fejlődésének útját állják.

Ilyképpen a vasúti állomás a város gócpontjától majdnem 2 km-nyi távolságra jutott.

Az idegen, különösen az átutazó, csak úgy szánja rá magát a város megtekintésére, ha könnyű szerrel, minden különösebb áldozat nélkül érheti el. Ezt pedig csak állandóan közlekedő, villamos-vasúti üzem teszi lehetségessé. Tessék csak megfigyelni Magyarországon azon vidéki városait, melyeknek villamos-vasúti berendezésük van; azt fogják tapasztalni, hogy átmeneti idegenforgalmuk legnagyobb részét ezen üdvös berendezésnek köszönhetik.

Eperjes városnak ezen vasútforgalmi elszigeteltségét olyképpen kell ellensúlyozni, hogy környékbeli lakosságát jobban magához edesgesse. Ilyen két helység, közelségénél fogva, Tótsóvár és Sebeskelleme, mely községek lakosai minden érdekszállal Eperjeshöz vannak lánczolva. Ezen községeknek módot és alkalmat kell nyújtunk, hogy minél könnyebben és kényelmesebben érintkezessenek a várossal. Hisz e községek lakosai minden szükségüket itt, a városban fedezik és minden termelvényüket itt értékesítik; gyermekeiket ide küldik iskolába és szellemi szórakozást is ide jönnek magukba szívni, ha arra kedvező alkalmat találhatnak.

Eperjes gazdasági életére nézve tehát fontos, ha megfelelő közlekedési eszköz létesül, mely e községeket a városhoz közelebb hozza. Mostani tervünk egyelőre Tótsóvárról gondoskodik, de csak idő kérdése, hogy ennek sikere a vonalnak Sebeskellemesig való kiépítését vonja majd maga után.

Eperjes város központjában lévő ósdi, kényelmetlen és egészségtelen lakásokról már sok szó esett. A lakosságnak ez a természetellenes összpontosítása egy utcára, e kényelmetlen lakások béreit aránytalanul fokozta. E régi házak sikátoros udvarain levő sötét, odúszerű, nagyobbára nedves lakások meg egyenesen minden higiénia csúfjára vannak. Ezekben a lakásokban húzódnak meg mindazok a kis kereskedők és kisiparosok, kiket hivatásuk foglalkozási helyükhöz közeles lakásba kényszerít. Hogy ily szűk és sötét udvari lakásokban minő ipar-műhelyek találhatók, arról jobb nem beszélnünk. Ez az egy szomorú vonás az, melyben Eperjes még a nagyvárosok szegényfoltjait is túlszárnyalja.

Ezen nagy és égető bajokon csak úgy lehet segítenünk, ha a város külterkein, a Kassai-út mentén, annak mellékutcaiban és a tótsóvári úton fogunk megfelelő lakásokról gondoskodni. Arrafelé fog kitejődni a modern, az egészséges kertváros, azonban csakis akkor, ha a villamos-vasút azon útirányban létrejön, mely a küntlakóknak a város centrumával kényelmes összeköttetést létesít.

(Folyt. köv.)

Igazságügyi épületeink Eperjesen.

Mert kettő van, illetőleg három. Ha pedig az ügyészség épületét is ideszámítjuk, akkor négy.

A főépületet a törvényszék bírái s hivatalnokai foglalják el; s mivel ez kicsinek bizonyult, ezért a szomszédos, Zeilendorf-féle háznak fő-utcai emeleti részét kibérelték, s közlekedés a két ház között úgy intéztetett, hogy a közbeeső falat keresztültörték, s ezen a nyíláson járnak keresztül. Mivel azonban e nyílás külsőbe négy lépcső magasságú, a mely akadályt elhárítani azért nem lehet, mert különben a szomszéd ház mennyezetét is lebontani kellene, következésképpen az arrajárók négy lépcsőt fel- s mindjárt megint négy lépcsőt lemenni kénytelenek. Körülbelül úgy tűnik fel ez a jelenet, mintha a szertárba igyekvő ügyvédek és hivatalnokok valamely láthatatlan ellenség ellen a sánczok-avagy barrikádokra sietnének; s talán hirtelenben egész rendben lépnek találná a szemlélő, ha ezek a siető alakok csataindulóra gyűjtőnának rá s lövöldözni kezdenének.

Ezen sáncz mögött van a Zeilendorf-ház emeletére vezető lépcsőzet lejárata. Megtörtént, hogy elkésett alperes ezt tartotta a törvényszéki épület lejáratainak, s oda lement. Persze az ajtót beszegezve találta, de a sötétben azt hitte, hogy késedelmeskedés miatt zárarták az ajtót, s mivel okosabban nem tudott, hát ott hált a lépcsőn másnap reggelig.

Ez tehát két épület. A harmadik a járásbírósi épülete; a melynél meg kell állnunk.

Elszomorító az az állapot, a mely itt uralkodik. Igazán csodálnunk kell azt a nembánomságot, a melyet az intéző tényezők ennek az állapotnak megszüntetése iránt tanúsítanak. Teljesen osztozunk helybeli lap-társunknak «Középületek» czímen annak idején előterjesztett kifogásaiban s nézetében. *Itt valamit tenni kell*, mert ez az állapot *tarthatatlan, s az embertelenség kirívó példája*. Sokan vagyunk a járásbírósi tisztviselőin kívül, a kik éppen túlságos elfoglaltságunk miatt a humanizmus eszméje érdekében a köznek szolgálatot tenni reá nem érünk; sokan vagyunk, a kik napról-napra látunk azon a, szűk, odúszerű, sötét, rosszlevegőjű járásbírósi emeleti folyosón szorongani annyi embert, hogy el sem hinné annak lehetőségét, ha valaki az üres folyosót látja. 100—150 ember, héring módjára egymásba lapítva, lesi a járásbírák felszólítását. S mivel tízlépcsényi hosszútávolságon belül három bíró tárgyalótermének ajtaja nyílik, előáll az a, különben természetes eset, hogy elmakacsolnak olyat, a ki ott künn várakozik csak azért, mert a nagy zűrzavarban nem tud, hová menni.

Hogy mennyi igazságtalanság történik ennek következtében sokakkal, az képzelhető, ha arra gondolunk, hogy milyen sok igazságtalan és valótlan követelést perelnek az emberek.

A közegészség szempontjából pedig kár is beszél-nünk. Tudós valamikor kimutatta, hogy zárt szobában az ottlevők kilehelése és benntartózkodása által mennyi bacillus gyűl össze a levegőben. Köbcentiméterenkint egy pár millió bacillusnak létezését mutatta ki. Azt hisszük, hogy, ha az a tudós a mi járásbírósi folyosójának levegőjéből kapna mutatóba kis mennyiséget nyomban konstatálná, hogy abban a bacillusok a levegőből minden éltező alkotórészt megették s az emberek részére maradtak ők maguk, s vígan sétálnak az emberek tüdejében be és ki. A mi benne marad, azt az illető elviszi emlékül járásbírósi tárgyalásra.

Városzoba, az nincs; tehát télen a várakozók szintén csak a folyosóra vannak utalva. Számítalanszor ismétlődik az az eset, hogy a vádlott megújja a fagyoskodást, s mivel, panaszára, a tárgyaló bíró nem segíthet, otthagya a bírót, folyosót s elmegy haza, kivált ha reggel kilenczről este nyolczig kell várakoznia, a míg a sor reákerül. Elmegy haza; de hát sorsát ki nem kerülheti, mert a következő alkalommal csendőrök hozzák el. Mert a törvény, törvény, s ezen nem segít a herköpáter sem.

Volt már szó arról, hogy a minisztérium új épületet kíván építeni, melyben helyet kapna a törvényszék, járásbírósi és az ügyészség. Hallani lehetett, hogy az úgynevezett «Zöldfakert» városi területe használtatnék föl építési telekül. Sőt láttuk, hogy, a törvényszéki épület használhatóságának, illetőleg használhatatlanságának bizonyágául, az ablak falvein leragasztott papírszeletekkel ejtették meg a próbát. Vajjon mi lett a folytatása vagy a vége, nem tudjuk, de szeretnők tudni, mert ennek az ügynek elaludnia nem szabad.

Városunknak ama tényezőit a közbenjárásra főkérjük, a kiknek hivatásuk és állásuk jogot ad és kötelességet ír elő gondoskodni az igazságszolgáltatás gyakorlásának olyan kivételéről, a melyet a modern felfogás megkövetel. Semmi haszna a köznek abból, hogy elítélünk csomó embert a szent igazság nevében, de tönkreteszünk egyszermind kétszerannyi embernek egészségét. Talán városunk orvosainak is lehetne beleszólásuk ez ügybe, s ugyan mi történnék, ha az illetékes orvos vagy a rendőrkapitány egyszer csak nélkül bezáratná a járásbírósi épületét, mint a közegészséget veszélyeztető, használhatatlan, ósdi vaczakot?

A csődön kívül köthető kényszeregyezés.

Erős és gyenge közt a küzdelem örökké tart. A míg a forgalom hatalmas arányai a pénznek mindent felszívó s az egész világot körülölelő karjaiba nem terjedtek el, addig az erős és gyenge közötti függő helyzet nem annyira gazdasági, mint inkább jogi és politikai volt. De mióta a munkaszabadság — és vele a munkarabság — idejét éljük, azóta a gazdasági alanyok közötti függés oly erős, annyira éles, hogy a jogból-

Az ajtó felé nézett és feldúlt arcú, lihegő asszonyt a küszöbön.

— Maga az a Lily? — kérdezte az, magából kikelve.

A leány nem értette a dolgot. Nem is tudta, kicsoda és mit akar. Azért nyugodtan válaszolt:

— Igen!

— Nyomorult! — tört ki ekkor váratlanul az asszony — pfuj... szegyejlje magát... Maga közönséges perszóna!... Tudja-e, hogy Kovács Pali, az uram, most jött haza?

A leány halvány arca még egy árnyalattal fehérebb lett. Reszketett... Ez az idegen asszony meri őt a saját lakásán sértegetni? Így sértegetni? De azért igyekezett indulatait fékezni és csak rövid, szűkszavúan cinikus választ adott.

— Úgy? Mert én is most jöttem haza!

Az asszonynak felfortt a vére e fagyos nyugalom láttára. És a lányra kiáltott:

— Hallja, maga szemét, ... mindjárt megölöm!...

De aztán, mintha megbánta volna fenyegetését, elhallgatott. Lassan az ablak felé indult. Megállt. Fel-sóhajtott. És a mint hangja megcsuklott, csöndes megadással nézett a lányra.

— Mondja, — de itt egyszerre sírásba tört ki — hát... volt lelke... az urammal elverni... egész havi fizetését?... Oh, ... az a gazember! Reggel berúgva jött haza, ... és eltörte rajtam a botját... Mert... nem bírtam neki pénzt adni. De ha nincs!... Honnan?... Miből? Istenem, ... nincs több ily szerencsétlen anya a földön!... Mit fogunk most csinálni?... Hisz' szegények vagyunk és csak egyik hónapról a másikra élünk... S most pénz nélkül vagyunk. Kis gyermekemnek ruháskára van szüksége; nincs mit ennie, szegénynek!... Én egy hét óta lyukas cipőben járok!... Uram Istenem!...

Az asszony tovább sirt, és Lily már sajnálni kezdte szegényt, kit férje könnyelműsége oly nyomorba döntött.

S már ő is a zsebkendője után nyúlt. Bár hiába szomorkodott. A dolgon úgysem változtathatott. S «akkor» sem tehetett egyebet. Mert kellett vele mulatnia. Innia is. És húzatnia drága pénzért a duhaj nótákat. Meg kellett tennie... Hisz' ebből él... Ha nem néz rá oly szerelmesen, gazdája kidobja. Mert figyeli. És aztán mit csináljon. Nem halhat éhen. Élnie csak kell. Legalább éppoly joga van hozzá, mint bárki másnak... Pedig odasúgta egyszer Kovácsnak, hogy hagyjon pénzt az asszonynak is. Mert tudta, hogy szegény. Azt is, hogy családja van. Azt meg ő maga mondta. De az nem hallgatott rá... Hiába, ő nem az oka. A kenyere kergette rá. Neki meg kell bocsátani... Ő nem tehetett egyebet...

És mégis megbánt mindent. Engesztelődve tartott az asszony felé! Vigasztalni akarta. Aztán meg visszadni az utolsó öt forintját, a mit az ő urától kapott! Már ki is nyújtotta a kezét... De a másik pillanatban visszakapta. Megállt. Ajkai idegesen vonaglottak. Egész valójában reszketett, és görcsösen gyűrte össze kezében a lila papírbankót... Az előbb még szánakozó leányból pedig ismét a fölényt gúnyosan érzető Lily lett. Lily, a «Mentol» kávéház tündére... És gögös daczczal szegezte hátra fejét. Mert az asszony szitkozódni kezdett, — Pfuj... pfuj! — s a lány felé köpött — és mindennek maga az oka. Mert, ha nincs strucczkalapja és kevés a seiyemharisnyája, nem szegyejl a mulatozók zsebébe is nyúlni.

Oh, én jól tudom. Szegyejlje magát... Oh... maguk, kik nem elégednek meg fizetésükkel, hanem békés otthonokba törnek, és elcsábítják gyermekeinket, elrabolják kenyérkeresőnket oldalunk mellől! Hisz' maguk tönkretesznek minden tisztességes családot! Magukat ki kellene írtani!...

... A lány pedig erre kacagni kezdett. Bár sirni szeretett volna, mert lelket gyötörték e hazug vádak.

Egyre marták. Kínózták. De ő azért csak kacagott. Élesen, bántón. Hogy az asszonyt boszantsa vele! Hogy vérig boszantsa!...

— Hogy nevet még a czéda? — kiáltotta az asszony. Csodálom, hogy még nem jutott eszébe az uramat rávennie, hogy engem elhagyjon és magával éljen... A lány azonban egyre kacagott. Szemtelenül. Mert játszania kellett a közönyöst. A lehat. A könnyűvéreűek szokott nemtörődömségével. S kihívó tekintettel mérte végig az asszonyt.

— És aztán?... Hát tudja meg, drágám, már meg is tettem... hahaha!...

— Na hát — ordította az asszony, az ajtót felrántva, hogy a szomszédok is hallják — Isten engem úgy segéljen, ha még egyszer így a szemem elé kerül, keresztülmegyek a lelkén! — És dühösen csapta be maga után az ajtót. Egy ideig még hallatszottak súlyos lépteit, a mint a folyosón végigrohant, de azután csend lett. Mindenütt. Mély, lélekölő csend!...

A lány végre egyedül maradt. De egyszerre elnémult. Már nem nevetett. Mert «nem kellett». Hisz' önmaga előtt nem titkolta érzelmeit. És míg fakó arcczal meredt maga elé, gondolatai ezalatt a multban kalandoztak. Szíve összeszorult, a mint megboldogult édesanyja emlékét idézte maga elé, a mint rajongóan szerető édes szülőanyjára gondolt, a ki valamikor, régen szintúgy kesergett, hogy: «az uram elverte pénztét, ... kis gyermekemnek ruháskára van szüksége... nincs mit ennie, szegénynek!...»

És Lily, a fájdalmasan szép arcú Lily, a «Mentol» bájos kasszatündére, csöndes megnyugvással borult az asztalra. Fájó, kínszült, nehéz, forró könnyecpek csillogtak szemében. Zokogott!...

cselet irán kiküszöböl szociális eredményt forgás mit vele mind

Így az törvényei eszmék, a veszedelm melynek séggel töl delmet

folytonos újabb, va kell a kul és bünök

Itt van merev ren humanitár jus volt a tünknek;

nak a ket berek visz közötti m igyezik egyedül a munkás zsákmány készíteni no de me ságotól hatáskörét

A kis a forgalom hatja meg akkor is, esetet is meg vers Így azutá hogy a b kell. Már egyezsége szoló törv óhajtja az

Erre hitelezőne hamarabb áll tehát a tisztessége kezében tuális rész többet ka formálítás ki magát, és méltán

Nagy rendesen juítottakna szetesebb

zelhető m s nagysza országban mert az csak áttó kednie h

országna az adósok lezőikkel; dugott av sági alany

Manag kötelezett mielőtt ü megbéni

ménye, h és költsé el kell is érdeke, h delkezési, elvész, ha modik.

Látni relme nél egy egész letességen érzetének

Nem •Igazságt csődönkü politikai is emelke

Valan

cselet iránymutató elveit a szociálpolitika gyógyszerai kiküszöbölési készülnek. Az égető gazdasági fájdalmakat szociális irral igyekezünk elaltatni. Gazdasági sebeket eredménytelen gyógyítani nem lehet, mert az idő, a forgás mindig újabb sebeket nyit a világgazdaság és vele minden egyedének testén.

Így azután nem csodálkozhatunk, ha a múlt idők törvényei csak ideig-óráig állhatják meg a sarat. Új eszmék, új világboldogító események újabb bajokat, veszedelmeket is hoznak. Csak gondoljunk a gépkocsira, melynek pusztán látványossága is boldog meglepődöttséggel tölti el a haladás iránt s a mely annyi veszedelmet is rejt ám magában. A törvényhozásnak ezért folytonos permanenciában kell lennie és újabb meg újabb, változatosabb változatosabb rendelkezésekkel kell a kultúra áldásaival előtörtető veszedelmek, bajok és bűnök ellen védekeznie.

Itt van a csődtörvény. Huszonöt éves. Ma már oly merev rendelkezései vannak, hogy ellenkeznek a kor humanitárius fel fogásával. Persze akkoriban a *strictum jus* volt a főbiztosítéka zsenge állami s társadalmi életünknek; csakis a szigorúsággal láthatják biztosított-nak a kereskedői hitelezők s adósok és a magánemberek viszonyait. Korunk azonban az erős és gyenge közötti mély különbségen egyes szociális feladatokkal igyekszik segíteni. Védelmébe veszi az adóst, kinek egyedüli vagyona már csak a bútor; jogot biztosít a munkásnak munkaadójával szemben, esetleges kiszákmányolását megelőzendő; igyekszik megjavulásra készíteni az először bűnözőt és, mondhatnák még sokat, no de még egyet: az államalkosóknak a politikai hatóságoktól való függőségén segít a közigazgatási bíróság hatáskörének szélesítésével.

A kiszolgáltatlanság legerősebben grasszál azonban a forgalom lebonyolításánál. A hitelező hányszor sarcolhatja meg adósát a csőd kérelmével való fenyegetéssel akkor is, midőn csak idő kérdése a fizetés? Mennyi esetet ismerünk, midőn nagy cégek olyképp ölték meg versenyző kisdósaikat, hogy csődbe kergették? Így azután nem csoda, ha korunk fel fogása oda hajlik, hogy a békés egyezkedés minden téren megkísérelni kell. Már a sommás eljárási törvény is igyekszik az egyezséget jól meghonosítani; a polgári perrendről szóló törvényjavaslatunk pedig a legmesszebbmenően óhajtja az egyezséget mindenüvé életbeléptetni.

Erre azután «egyezkedés» lett a jelszó. Májig is a hitelezőnek, az adósnak is egyaránt érdeke, hogy minél hamarabb megszabaduljanak egymástól. Érdeklükben áll tehát békés egyezség útján eljárni. Tény, hogy a tisztességes adós, kinek helyzete bármilyen esemény következtében megnehezült, szívesen ad nagyobb perzentuális részt hitelezőjének, csak bírna. A hitelező pedig többet kaphat adósának tömegéből, ha nem a hosszú formálításokkal agyonnyomorított tömegből elégíteti ki magát, hanem ha, a csőd elkerülése végett, gyorsan és méltányosan kiegyezik adósával.

Nagy gazdasági érdekek fűződnek ehhez. A gyáros rendszeren érhető veszteségei közé sorozza a csődbejutottaknál elvesztett pénzt és ezt — mi sem természetesebb — valahogy beszámítja a fogyasztónak. Képzeltelhet már most, hogy züllött hitelviszonyok között s nagszámú bukásokkal tarkított üzletmenetekkel bíró országban az áru ára mekkora lehet, s csakis azért, mert az érték ha megsemmisül is, de el nem vész, csak áttolódik valamerre! Óriási erővel kell tehát törekednie helyes kereskedelmi s gazdasági érzékkel bíró országnépnek arra, hogy viszonyai ne súlyosodjanak, hogy az adósok minél könnyebben egyezhessenek meg hitelezőikkel; mert az elvesztett pénz, az adósok által eldugott avagy elrejtett értékek az egész ország gazdasági alanyainak szakállára nőnek meg.

Manapság tehát a méltányos hitelező igyekszik lekötelezettjével valahogy megegyezni, mert így adósa, mielőtt üzletmenetele a csőd súlyos formáságai által megbénított volna, többet fizethet neki s van reménye, hogy legalább a hitelezett anyagnak értékét és költségét megkapja, ha már a vállalkozói nyereségét el kell is veszítenie; az adósnak viszont nem kisebb érdeke, hogy minél hamarabb visszanyerje szabad rendelkezési, illetve mozgási képességét, a mely egyszerűen elvész, ha a rideg hitelező a csőd szigorúságához folya-modik.

Látnivaló, hogy igyekezünk a *vagyonbiztoság sérelme nélkül az adós súlyos helyzetén segíteni*. Ez pedig egy egész ország erkölcsi képességének, politikai becsületességének, társadalmi emelkedettségének, tisztesség-érzetének pontos mérlegelését kívánja meg.

Nem csekély érdekek mérlegelése által készült az «Igazságügyi Javaslatok Tára»-ban megjelent és «a csődönkívüli kényszer egyezségről» szóló tervezet, mely, politikai zivatáros felhők elszállása után, törvényerőre is emelkedik majd.

Valami törvényes utat kell találni, hogy a csőd

elkerülése végett adós és hitelezői között egyezség jöjjön létre; ez az egyezség törvényes közbelépéssel előmozdított és főleg sikeressé tévésék azáltal, hogy az egyezkedni óhajtó hitelezők túlnyomó tökékövetelése előtt meghajoljanak az indokolatlanul egyezkedni nem akaró, rideg hitelezők is, vagyis, hogy ezek kényszerítessenek az egyezség elfogadásának túsérésére, még pedig bírói jogsegély mellett. Ez a célja a csődjogban felmerült, legújabb, igen emberi törvénytervezetnek.

Csak alig egy-néhány szakaszból áll, s mindjárt kimondja, hogy a ki fizetése képtelen lett, a csőd elkerülése végett igénybe veheti azon utat, melyet a törvényjavaslat a kényszer egyezség megköthetése végett előír. De egyes eseteket egyenesen kizár ezen kedvezményből, vagyis egyes esetekben nem lehet kényszerítő egyezkedésről szó. Az adós mindenekelőtt ingatlanainak, vagyonának és hitelezői nevének s követeléseinek pontos jegyzéke mellett bejelenti fizetése képtelenségét illetékes törvényszéknek. Erre esetleg a kereskedelmi és iparkamara javaslatba hoz a lehetőleg helyben lakó hitelezők közül egyet-kettőt, a kik közül a törvényszék elnöke vagyonfelügyelőt rendel el, a ki vigyáz az üzletmenetelre — az üzletmenetel tehát meg sem szakítatik! — gondosan őrzi a vagyont, majd jelentést tesz tapasztalatairól, bizonyos idő múlva előadva a mérleget, az üzletmenetel kedvező vagy kedvezőtlen voltát, a vagyonban beálló változásokat. Erre azután a hitelezők láthatják, hogy itt érdemesebb-e a békés egyezkedés avagy legrosszabb esetben a kényszer egyezséget fogadják-e el. Mindenesetre, egyezkedni úgyis kell nekik; könnyű lesz tehát átlátniok, hogy jobb a bírói úton kívüli, gyors egyezség. Ha azonban a hitelezők egymás között sem bírnának megegyezni, akkor a bíró kezdi meg szerepét, és a szavazásra jogosult — meg van persze határozva, hogy kik jogosultak a szavazásra — hitelezők kifogást emelhetnek egymás követeléseire ellen; ha azonban a hitelezők *tökeköveteléseinek 80%-a* ellen kifogást nem emelnek, akkor a benyújtott és pontosan körvonalozott egyezségi ajánlatot szavazásra bocsátja a kiküldött bíró, a bíróság pedig véglegesen elfogadottnak kijelenti azt, ha az egyezséget elfogadó hitelezők *tökeköveteléseinek kétharmad részét teszik a szavazásra jogosult hitelezők tökeköveteléseinek.*

Ez a törvénytervezet

Segíteni igyekszik a gyengéken, a kikkel szemben a hitelező a csőd zsaroló fegyverével harcolhat, kereskedőcsalásokat földönfutókká tehet, erkölcsi halállal, belpoklosi undorítással sújtja a bukottat, megfosztja politikai jogosítványaitól, társaskörök, egyletek kigoyozásának kiteszi őt stb.

Ha eddig valamely hitelező megkötötte magát, hogy nem egyezkedik, akkor odavolt minden békés kísérlet. Sőt ha egyik-másik rosszakaratú hitelező akarta, hát már csak pusztán bosszúból is oly föltételt szabott, a melyet az adós nem teljesíthetett, és így kéréllhetlenül csődbe jutott Ezentúl a hitelezők *mindegyike* kényseríthető lesz az egyezkedésre; a mit ha tenni nem akarna, úgy az egyezség vele szemben is esetleg elfogadottnak fog tekintetni a megfelelő arányban.

Eddig is létezett kényszer egyezség, de ez mítsen ért, mert csakis a csőd megnyitása után választotta egyes esetekben az adós ezt az utat; úgyde a csőd összes bajait, megbélyegzéseit viselnie kellett.

Nálunk, hol a közérdek, a magasabb közfelfogás nem nagyon emelkedett, a tisztességérzetnek erősítésére hatása lesz a megalkotandó törvénynek, mert mi hely az egyezségi eljárás során az adós bármilyen kijátszást célozna a hitelezőkkel, avagy azok egyikével szemben, vagy ha a bemutatandó vagyonmérleg helyességére a hitelezők részéről kívánt esküt le nem tenni, úgy a csőd ellene megnyitattik. *Guttman Miklós.*

Vármegyei közgyűlés.

Sárosvármegyei törvényhatósági bizottsága rendszeres közgyűlést október 11-ikén tartotta. A bizottsági tagok igen szép számmal jelentek meg. A tárgysorozat érdekesebb pontjai a következők voltak: Berzevicy Ignác vm. útibiztos 14¹/₂ évi szolgálat után, valamint Lescsinszki András vm. útkaparót nyugdíjazták. A gyám-pénztári pénzeknek mely pénztintézetnél leendő elhelyezése kérdésében dr. Máriaassy Béla az állandó-választmány indítványával szemben és saját, mint vm. árvaszéki elnök, felelőssége tudatában, ellenezte azt, hogy az összes pénzek az Eperjesi Bankegyletnél és az Eperjesi Takarékpénztárnál helyeztessenek el, mert az ezeknél eddig is elhelyezett vármegyei pénzek majdnem fölréne e két intézetnek 300, illetőleg 600 ezer korona alap tőkéjével. Taly József alispán az állandó-választmány javaslatát pártolta, mert a két itteni pénztintézet minden tekintetben jóhitelű s így a törvényes kellekeknek megfelel; továbbá, mert a Budapestről Eperjesre és vissza való

pénzküldéssel portó költségek és kamatvesztés merülnek föl. A névszerinti szavazásnál a többség (47 szavazat) az állandó-választmány javaslatát fogadta el. Ellene szavaztak: dr. Dobay Zsigmond, dr. Máriaassy Béla, Soltész Ede és Vasskó József (plébános).

Nagyobb vitát idézett elő az Eperjes városnak a tisztviselőitől minősítést követelő szabályrendeletet hatályon kívül helyező újabb határozata ellen 45 képviselő-testületi tag által benyújtott felebbezés. Az állandó-választmány a felebbezésnek helyt adván, a közgyűlésnek javasolta, hogy a határozat feloldassék és a városi közgyűlés az ügy újabb megfontolására utasítsassék. Ezzel szemben Taly alispán azt indítványozta, hogy a határozat hagyassék helyben, nehogy az üresedésben levő állások betöltése még tovább elhúzódjék. Dr. Flórián Károly számos város (Brassó, Kecskemét, Nagyvárad stb.) példája nyomán lehetségesnek és czélszerűnek tartja, hogy a város tisztviselőinek minősítését megállapítsa, mert a mai helyzet mellett a tisztviselők képzettsége elégtelen; s hogy mily jóhatású volt a most hatályon kívül helyezett szabályrendelet, mutatja, hogy annak következtében két tisztviselő (Voloszinovics és Dadej) az előírt képesítést máris megszerezték. Dr. Dobay Zsigmond vm. főügyész szerint is a város jogosítva van a kvalifikációt megállapítani, de a városnak ilyenmű határozatai az autonomia körébe tartozván, a vármegye azokat csak a törvényes formák megtartása tekintetében vizsgálhatja felül. Kraysell Aladár polgármester szerint a szabályrendelet-kívánta minősítés túlzott. A városi pénzügyi kezelésben az állások be nem töltése következtében lehetetlen és végtelenül hátrányos helyzet állott be, s így a határozat helybenhagyását kéri. A szavazásnál 29-en az állandó-választmány, 45-en pedig az alispán javaslata mellett szavaztak. Így a tisztviselőkkel együtt mindössze 25 tagból állott, nyári közgyűlés által elfogadott, azon határozat, mely az 1907-ben hosszú fáradozás és alapos munka után létrehozott szabályrendeletet hatályon kívül helyezi, sajnos, megerősítést nyert. A vm. levéltárban őrzött, 1850—1898. évi okiratoknak kielejlesztésére *Dvortsák Győző* vm. levéltárnokot felhatalmazták. Lemes községnek a járásbíróóság előtti kertért évi 40 koronát követelő határozatát megsemmisítik és az eddigi gyakorlatot fentartják. Szolnokvármegye átiratára a szervezeti szabályrendeletet olyképp módosítják, hogy a bizottsági tagok ¹/₆-részenek kívánóságára, rendkívüli közgyűlést az alispán is jogosult és köteles lesz 10 napon belül összehívni. Háromszék-vármegyének a régi jogosultság fentartására vonatkozó átiratát, miután ily régi jogon választó már igen kevés van, és ezek más czímen amúgy is többnyire választók lesznek, tudomásul vették. Hajdúvármegyének a szekularizációt követelő átirata felett napirendre tértek, mert nem tartják a nemzet érdekében valónak azt, hogy a jelenleg számtalan kérdés által széttagolt társadalmunkban ezen, sokaknak érdekével ellentétben álló kérdésnek fölvetése által az egyetértés megbolygassassék. Eperjes városnak az ebtartási szabályrendetire vonatkozó határozatát, dr. *Satehlo* János és társai felebbezése következtében, hatályon kívül helyezik, mert az állategészségügyi törvény értelmében ilyenmű szabályrendelet a törvényhatóság tartozik alkotni. Egyúttal az iratokat az alispánnak kiadják, hogy az 1890-iki helyett új szabályrendeletnek elkészítéséről intézkedjék. *Újhaszay* Ivánnak a böki-sárosbogyányi útnak a vicinális utak sorába fölvetését kéri indítványát, mellőzik, mert ez az út csupán két községet köt össze és így a kérelmet a forgalom érdekei eléggé nem indokolják. Eperjes városnak a vízvezeték kibővítése tárgyában hozott határozatát és a szerződést jóváhagyták. Mikszáth Kálmán műveinek jubiláris díszkiadását a vármegyei könyvtár részére megrendelték.

Végül az elnök főispán előadta, hogy a számonkérő-szék minden hivatalt rendben talált, sőt örömmel vette tudomásul, hogy minden hivatal az ügyek elintézésében igen sikeresen járt el.

Tisztviselőinkről.*

A vármegyei és városi tisztviselők mindenesetre fontos hivatást töltenek be, s működési körük a vármegye és a város érdekeit éppen olyan közelről érinti, mint a lakosság többi elemeinek munkája. Ők az iparosnál, a kereskedőnél, az ügyvédnél, orvosnál, tanárnál stb.-nél nem kisebb mértékben vannak hivatva a vármegye és a város, mint ilyenek, felvirágoztatásán közreműködni. Hogy ezt ezen munkakörön belül csakis a reájuk bízott teendők pontos és lelkiismeretes elintézése által érhetik el, ez természetes; de mivel a gépies munka önmaga még sohasem volt elég, hanem színt, életet csakis az igazi ambíció, a törekvéssel

* A közönség köréből kapjuk ezt a panaszos közleményt, mely ha talán egyben-másban túloz is, de igazságokat is tartalmaz. *Szerk.*

keztében eltört, úgy, hogy sokáig beteg lett. Érdekes, hogy Löcherer a «Nemzeti» balesetbiztosító r-t-nál halál és teljes munkaképtelenség esetére 25 ezer kor. erejéig biztosítva volt. Mivel pedig az orvosok véleménye szerint munkaképessége 25—30%-kal csökkent, valószínűleg a 25 ezer kor.-nak 25—30%-a és a betegség minden napjára 10 kor. napidíj fogja őt megilletni. Mivel azonban a biztosító-társaság a fizetés ellen kifogásokat emel, Löcherer valószínűleg pert lesz kénytelen indítani. Az automobil chauffeurje ellen a bűnvádi eljárás folyamatban van.

— **Nehéz az élet,** de terheit könnyű szerrrel viseli az, a ki egészséges. Ezért legfőbb kincs az embernek az egészsége, melyet azonban gyakran ás alá a munkában való kimerültség, vagy valamely betegség. A mi a betegség és kimerültség különböző neménél gyógyítja az embert, férfiakat és nőket egyaránt: az a világhírű Elektro-Vitalizer, a mely diadalmasan járja be az egész világot. A ki egészségét vissza akarja nyerni, ne mulassza el a «Modern villamosgyógyász» dró szülő könyve egy levelezőlapon kérni, melyet az Elektro-Vitalizer Orvosi Rendelő-Intézet (Budapest, Károly-körút 2., lételelet 50. sz.) bárkinnek ingyen és bérmentve megküld.

— **Adóügyi értekezletek.** A házadóról szóló 1909. VI. t.-cz. 1910. január 1-jén életbelép. E czélból nemrégi a pénzügyminisztériumban értekezlet volt, melyen az eperjesi pénzügyigazgatóságot Hoffmann Mór kir. tanácsos, p. ü.-igazgató, és Kovács Ignác p. ü. tanácsos képviselték. Ugyanezen tárgyban, valamint a fenti törvénynek a házadókataszterre vonatkozó, már életbelépett része végrehajtásának ellenőrzése ügyében az eperjesi p. ü.-igazgatóság kebelében, Hoffmann Mór p. ü.-igazgató elnökelete alatt, okt. 4-ikén értekezletet tartottak. Ezen a p. ü.-igazgatóság fogalmazó és számviteli tisztviselői, valamint a vármegyebeli két járás számvevői is résztvettek.

— **A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő-Egyesület** tagjainak száma eddig százon felül van. Az ügy érdeke kívánja, hogy a tagok száma minél nagyobbra nőjön. Felkértek mindazon t. czímek, kik aláírási ívet kaptak, hogy azt minél előbb beküldeni sziveskedjenek. Az alakuló-közgyűlés a közeljövőben fog megtartani, a melyen chernelházi Chernel István nagynevű ornithologus fog előadást tartani a madárvédelemről.

— **Van-e már «2 perc» gyorsfűtőszitája?**

— **A tátrai vasút.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a csorbató—barlangi tátrai villamos-vasút kiépítését illetőleg az építési munkák vállalkozójával a szerződést megkötötte. A miniszter most értesítette arról Szepesvármegye közönségét. A tervezett vasútvonal, a melynek harminczkét kilométer a hosszúsága, a Tátra idegenforgalmát nagyban elő fogja mozdítani.

— **Sírkő-feliratok,** sírhely-kerítések, képkeretek stb. újjáaranyozására *folyékony arany* kapható *Theisz* Ármir sportcikk-, díszmű-, hangszer-, fegyver- és gyermekjátékok raktárában Eperjesen, Fő-utca 58. sz. a.

— **A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület** — a földmívelésügyi minisztériumtól nyert 2000 kor. segélylyel — vármegyénk területén Tapolytarnón és Kapiban szarvasmarha-díjazásokattartott; Felsővízközön és Hernádszentivánban pedig legközelebb fog ilyeneket rendezni. A bemutatott anyag elég szép volt, de a kisgazdák részvétele nem volt kielégítő. Gírálon a várm. lótenyésztő-bizottmány fényesen sikerült lódíjazást rendezett. A minisztérium az egyesület kérelmére 129 fajbaromfit adományozott, melyet október folyamán a kisgazdák közt kiosztanak. Október 14-ikén az egyesület a gazdáknak új szerkezetű burgonyaszedő-gépet és a Dorner-féle iker-váltókat is bemutatta. A tél folyamán az egyesület három községben háziipari tanfolyamot és több községben gazdasági szakelőadást fog rendezni. A jövő esztendőre az egyesület a katonai zab-, széna-, fa- és szalmaszállítást ismét vállalta.

— **A tifusz veszélye Eperjesen** fenyeget. A szomszédos Deméte, Töltszék, Szedik és Gergelyiaki községekben u. i. a tifusz járványszerűleg föllépett. Ennek dacára azonban a tejeskocsik a nevezett községekből Eperjesre naponkint bejárnak, s így a tifuszt városunkba könnyen behurcolhatják. Kérdjük, a rendőrkapitány és a t. főorvos miért nem tiltják meg a tejeskocsik ezen veszélyes közlekedését?

— **Biztos gyógyhatás.** Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében fel-fűvódásban, szorulásban, székfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi *Moll-féle Seidlits-porok* használatát által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Széküldés naponta után-

vétellel *Moll A* gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállítótól, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan *Moll A* készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kériendő.

— **Az iglói főgimnázium.** Az iglói ág. hitv. ev. főgimnázium történelmi szemináriuma okt. 1., 2., 3-ikán tanulmányi kirándulást rendezett Sárosmegye történelmi emlékeinek megtekintésére. A kiránduláson, dr. Bruckner Győző, Wiese Gyula és ifj. Marcsék Andor tanárok vezetése alatt, a történelmi szemináriumnak 37 tagja vett részt. Az eperjesi pályaudvaron Szutórisz Frigyes kollégiumi igazgató és Gömör János főgimnáziumi igazgató fogadták a társaságot. A kirándulás első napja Eperjes emlékeinek megismerésére volt szentelve. Itt dr. Bruckner szakzerű és mély tudásra valló magyarázata mellett, mely főleg a műemlékek történelmi jelentőségének méltatására szorított, a tanulmányozás tárgyát képezték a barokk-stílus gör. kath. templom, a stuccodíszítéséről híres Klobusitzky-ház (mai nagykaszárnya) és a Munk-féle ház, a felsőmagyarországi lengyel renaissance-stílus II. Rákóczi Ferenc udvarháza, a barokk Christman (Kerényi), Krayzell- és Ghillány-féle házak, a Népbank, az építészeti érdekesebb régi házak közül: a Werther-, Thrór-, Lerner-, Schmidt- (gróf Vandernath)-féle házak, a rococo róm. kath. paróchia, a Szt. Miklósról nevezett róm. kath. plébániatemplomnak csúcsíves épülete, az ev. templom (a híres Brocky Károly-féle oltárképpel), az ev. Kollégium és könyvtárának értékes művei, az eperjesi vértanúk emlékműve, a Ferencziék temploma és a kálvária. Délután átrándultak a közeli Sővárba a sótózde megtekintésére. A második nap reggelén Bártfára utazott az egész társaság, hol a pályaudvaron a város, egyház és iskola részéről szíves fogadtatás volt. Ez alkalommal főleg a város érdekes piacának közepén álló s a XIII. és XIV. századból való, gótikus Szt. Egyed-plébániatemplom számos értékes műkincsével s a XVI. századból való városházba elhelyezett Sárosmegyei Múzeum nevezetes leltárával és egyéb, értékes tárgyaival, valamint az ev. templom Hölzel szép domborművű oltárképével kerültek sorra. Délután Zboróra mentek. Itt a községben van Rákóczi kastélya, mögötte a híres száz hársfa, melyet a fejedelem okleveleiben is megemlíti. Itt a kirándulás szervezője részletesen ismertette Rákóczi korának történetét, s megemlékezett ez alkalommal a nagy fejedelem iródiájáról is, az épen most elhunyt nagy történetíróról, Thaly Kálmánról, ki utolsó üdvözlését még néhány hónappal előbb e 100 hársfának küldötte. Majd a kastély udvarán lévő, érdekes templom megtekintése után, melyben az Aspremont-családnak síremlékei vannak, a község felett emelkedő, erdős hegy csúcsán levő Makovicza várának festői romjaihoz zárandokoltak. Estére visszatértek Eperjesre, a honnan másnap Nagysárosra rándultak át. A Múmalom igazgatósága a legnagyobb előzékenységgel mutatta meg a hatalmas gyártelepet. Majd megnézték a nagysárosi kastélyt, melyben II. Rákóczi Ferencet 1701. április 28-ikán elfogták, a kápolnát s végül Sáros várának romjait, melyek a Nagysáros fölött emelkedő kúphegyet mintegy megkoronázzák. A társaság vasárnap az esti vonattal érkezett vissza Iglóra

— **Az utazásnak is vannak árnyoldalai.** A vasúton por és légvonat; sétálnál könnyen meghűtjük magunkat és ha este a szabadban ülünk, egy-kettőre itt van a nátha, rheuma, influenza stb. No, de hát azért mégsem ülhetünk folyton négy fal között otthon. A por és légvonat ellen van egy egyszerű óvszer: *Fay eredeti szódai ásvány-pasztillái*; ha meghűltünk, akkor megint csak *Fay* eredeti szódai pasztilláit veszem be és így az utazás mégis csak jót tett. Jegyezze meg jól: Használjon *Fay*-féle eredeti szódai pasztillákat! Egy doboz ára csak 1 kor. 25 fill. és minden gyógyszerárban, droguista- és ásványvízüzletben kapható. Magyarország és Ausztria részére főképviselet: *Guntser W. Th., Bécs, IV./1., Grosse Neugasse 27.*

— **Sárosvármegye legtöbb adót fizetőinek 1910. évi névjegyzéke** összeállított. Az első három virilista: Alapi Salamon Géza, Löcse (4840 K. 02 f.), Piller Kálmán, Pillerpeklén (3648 K. 20 f.) és dr. Rosenbergr Teofil, Eperjes (3610 K. 63 f.). Az utolsó póttag adója 323 K. 35 f. — Felebbezési határidő okt. 25.

— **Az aszfaltjárda hibái Eperjesen.** A mióta régi homokkötéblák helyett aszfaltburkolattal látták el a Fő-utca s egyes mellékutczák gyalogjárdáit, talán átlag naponkint történik egy-egy baleset, habár nem is csonttöréssel vagy ehhez hasonló következményekkel. Ugyanis az aszfalt talán tíz centiméterrel magasabb a szekérútnál, s ott, a hol a házak kapuját szekérnek áthajtására is használják, az aszfalt szélei talán két méternyi hosszban lejtőre vannak formálva és sima czementéglával kirakva. Nappal ezt többnyire mindenki észreveszi, de mihelyt beáll a

sötétség, a hiányos világítás következtében ezek a lejtős helyek sötétben maradnak. Így történik azután, hogy sorba elcsúsznak az emberek, s némelyik közülök csakis szerencséjének, köszönheti, hogy súlyosabb sérülés nem éri. Jelen sorok írója látott idősebb asszonyt podgyászszal a hátán úgy elvágódni ilyen helyen, hogy holmija összetört s ő maga segítség nélkül fölkelni képes nem volt. S még csak nem is okolhatott senkit baleseteért. A téli időben talán éppen kevesebb az ilyen szerencsétlen eset, mert a járdákról lesepert hó többnyire a járda széle fölötti magasságban szokott az utcán maradni s így, természetes határt képezve, véletlenül a járókelők testi épségét is őrizni van hivatva. A helyzetben segíteni e lejtős helyek megszüntetésével lehet, ami senkinek sérelmével nem járna, mert ha szekérnek kell a járdán keresztülhaladnia, egy háromszögletű fahasáb tökéletesen pótolná ezt a mostani intézkedést. — Másik hibája az aszfaltnak az, hogy a fűtőcsai akáczfák törzse körül tán félméternyi sugártávolságban ür van és hiányzik az a vasrács, a mely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a sétáló közönség a járdá teljes szélességét igénybe vehesse a nélkül, hogy a törzsek alján locsolás következtében naponkint összegyűlemlő piszkos vízben cipőit megfürösztene kelljen. Az illetékes körök figyelmét e hiányokra ezennel fölhívjuk.

— **Az útlevelelforgalom Sárosvármegyében.** Június hó 1-jétől augusztus végéig összesen 197 útlevel adatott ki, még pedig férfiak részére 82, nők részére 115; az elmúlt év hasonló időszakában kiadatott 98 útlevel, még pedig férfiak részére 40, nők részére 58. Így tehát ez évben 99 útlevellel több lett kiadva, a mi mindenesetre kedvezőtlen jelenség, bárha az ezévi III. negyedévi kivándorlók száma a nagy amerikai gazdasági válság előtti év (1907.) hasonló szakában kivándoroltak számának (450) még felet sem teszi ki.

— **A fák, rózsák, cserjék és összes fánemű események ültetése** ősszel. Sokszor csodálatos, hogy az ember mily szívósan ragaszkodik hagyományaihoz és szokásaihoz s ismételt telivilágosítások és tárgyalások oktatások dacára mily nehezen szakít azokkal s barátkozik meg újításokkal. Ezt az esetet különösen a fák, rózsák, cserjék stb. ültetésénél konstatalhatjuk. Még mindig túlsok ültetnek tavasszal! Mennyi jóakarát, mennyi lelkesedéssel megkezdett kertészeti tevékenység jut ezáltal zatonyra! Ha a természet ősszel pihenőre tér s vele a fák és cserjék a nedvkeringést beszüntetik, ha a növények lombot hullatnak s a bekövetkező hosszú téli alvásra előkészületeket téve, a növéssel és hajtással lelhagynak, már a kezdő kertészkedő is megértneti, hogy a pihenés ezen állapotában az ültetést és átültetést összehasonlíthatatlanul nagyobb eredmények kísérik, mint ha ezt tavasszal végeznék. A nedvkeringés már januárban indul meg, a nap melege már akkor ingerli megújuló életműködésre a rügyeket és gyökereket; nagytartosságú tehát az ültetést ősszel végezni, hogy a fa, cserje vagy rózsza a következő kihatást zavartalan pihenésben előkészíthessék. Ha az ültetést tavaszra hagyjuk, a mikor már minden hajt vagy rügyez, akkor szükségesszerűleg a nedvkeringés hatalmas visszaszorítása következik be, a hajtás megzavarodik, az életműködés hosszabb időre megkötöttek, ez által pedig erőszakkal gyengítjük a növény életképességét. Viszont ősszel a fa, cserje vagy rózsza teljesen pihenő állapotban jó új rendeltetési helyére, az őszi és téli nedvesség kellőleg lehat a frissen felásott talajba, a növény gyökereivel ennek következtében leülepedik s mihelyt a januárban mindinkább magasabbra törekvő nap melege a növényéletben észrevehetővé válik, a már ősszel ültetett fák és cserjék rügyei megdagadnak, életműködésüket újból akadálytalanul kifejthetik. A tavasz ébredésével az ősszel ültetett fák friss zöld lombdísz mutatnak, a tavasszal ültetettek ellenben sokszor május végéig sárgulnak s csak lassan és fokozatosan lábadnak. *Mihle* Árpád, az ismert temesvári faiskolatulajdonos kiterjedt vevőkörét évek hosszú sora óta lankadatlanul szerkenti az őszi ültetésre s a kertbarátok érdekében ismételtlen fáradozik az őszi ültetés előnyeinek ismertetésében. Azon általánosan ismert és méltányolt sikerek, melyek a temesvári faiskolából származó fákkal, rózsákkal stb.-vel elérték, oroslánrészben az őszi ültetésnek tulajdoníthatók. Reynolds Hole, a világhírű angol rózsatenyésztő, más szaktekintélyekkel ellentétben, kik a fás rózsauültetésről egész köteteket írtak, mint a faültetés alpháját és omegáját, csak e két latba eső szót: «Ültessetek novemberben!» hirdette barátainak. E bölcs mondat lapidáris rövidségében föltétele a fiatal ültetvények egészséges és erőteljes növekedésének.

— **Tüzeset Sárosvármegyében,** a legutóbbi negyedév folyamán, 32 községben 38 fordult elő, még pedig Eperjes városban 3, Alsósebes községben 2 ízben, továbbá Zboró, Regettő, Bajor, Alsóodor, Felsőrákócz, Benedekvágyása, Magyaraproncza, Nyírjes (2 ízben), Palocsa, Szentmihályfalva, Somos, Lemes, Terebő, Kapi, Nagysáros, Finta, Felsővargony, Róna, Paloncza (2 ízben), Sztankahermány, Sároskőszeg (2 ízben), Lófalú, Tótsóvár, Zsebefalva,

Tarcsaszentpéter, Ladomérvágása, Csécs, Siroka, Ádám-földe, Lapispatak községekben. Az elhamvasztott vagy nagy része biztosítva volt. Legjelentékenyebb volt a kár Sároskőszeg községben, a hol mintegy 66,783 kor. érték hamvadt el, melyből biztosítva csupán 19,360 korona érték volt. *Taky József*, vármegyénk alispánja, előterjesztésére a sároskőszegi tűzkárosultak a pillanatnyi nyomor enyhítésére úgy a belügyminisztertől, mint a Jásziv-egyesülettől segílyt kaptak.

Az aratás eredménye Sárosvármegyében, nagy átlagban, közepesnek mondható, bár helyenként, különösen a búza- és rozstermés, a gazdák nincsenek megelégedve, s a cséplési eredmények csalódásokat is okoztak. A zab- és árpatermés azonban mindenütt kiváló volt. A szénatermés bár kielégítő, de a júliusi esőzések annak minőségét nagyon megrontották. A sarjútermés nagyon gyöngye volt, s ezért a takarmányárak szokatlanul emelkedtek is. A mesterséges takarmányok közepes termést adtak. Tengerit a vármegye területén keveset termelnek; ennek hozama ezidén igen gyöngye. A burgonya-szedés már mindenütt kezdetét vette. Ennek hozama nem felel meg a várakozásnak, a termés eredménye jóval hátrább maradt a múlt évinél. A káposzta, takarmányrépa, valamint kerti-vevények termése kielégítő. A gyümölcs-termés a vármegye területén igen változó; némely helyen, hol a fagyok nem érték a gyümölcsöket, ott, különösen az almában és körtében, a termés elég szép; helyenként azonban a tavaszi fagyok nagy károkat okoztak. A szilvatermés csekély. A gyümölcs piaci ára ennek következtében igen magasra emelkedett, minek főoka különben az, hogy az ország gyümölcs-termő vidékein ezidén igen kicsi volt a termés. A gabonaforgalom elég élénk, a gabonárak magasak és nagyon csekély változást mutatnak. Az állati termékek, mint vaj, tej, túró, tojás, ára ezidén még drágább, mint az utóbbi években.

Eperjesi

Tulipánszövetség — Magyar Védőegyesület.

Rovatvezető: Bohrandt Lajos egyes. titkár.

Százsor inkább Maderspach-kendőket...!

E hó 12-ikén déiben látták sokan Eperjesen először a Tuta-kendőt.

Van-e tisztos ember e szép hazában, a ki undort nem érezne e szó hallatára?

Nekem a lelketem égette, mikor e szót kelle tollam-hegyére venni, e szót, melyet szám kimondani nem képes. E szót, melyhez oly rémes tett, annyi drága magyar vér ontása, annyi szenny és gyalázat, melyhez a legtisztább női erkölcs pokoli módon való hajmeresztő megrablása van fűzve, minő századok lefolyása alatt alig történt még egy másik e drága, magyar földön. És ennek a magyar földet és magyar nőt meg-

gyalázó szörnyettnek emlékére kultusz keletkezik s e förtelmes pokoli kultusznak a nők, magyar nők volnának eszközei?...

Nem vesztettük-e el teljesen józan eszünk használatát, primitív tapintatunkat, legalacsonyabb fokú erkölcsi érzésünket?

Képes volna hát, nem — tanult, művelt, gondolkodni és érezni tudó tisztos nő, — de csak afféle egyszerű, közönséges nő magára venni ily rongydarabot, de csak ajkára is venni ez átkos szót...?

Ennyire sülyedtünk volna már...?

A török utcai szenny eltüntetői, az üvöltő sakálók-nál, a bűzhödő srok éjjeli kifosztóinál, sőt minden vadállatnál vadállatiabb, elvetemültebb, förtelm s fajzat, hazánk örökös szegénye és kiúrthatlan rákfenéje szülte amaz átkos név viselőjét...!

A sötét poklok vetették ki méhőkből e szörnyeteget, melynek hallatára megrémült az egész ország, az egész Európa...!

És ennek most kultusza van ez országban, ez ország tisztos nőinél...?

Hol fogamzott meg e pokoli gondolat...?

Az ellenség földén, halálos, szláv ellenségünkénél, a nyomorult cseh *Jungbunzlaut* — a dicső tulipán-éra idején...!

Egy nyomorult élelmes gaz velejében e förtelmes üzleti gondolat támad — és a szerencsétlen magyar nő felül e buta, aljas gondolatnak...!

Mit mondtok hozzá ti esztétikusok, ti a szépnek, nemesnek, a fenségesnek művelői jelenben, mit ti történeti női nagyságok...?

Ítéljen a nemzet, e város széplelkű, finom társadalmát! Fel a lelkekkel, fel a szívekkel! Fel tisztultabb atmoszférába! Hol a szennynek árnyéka sincs!

Jungbunzlaut, a hol gyártják ez utálatos portékát, azokat, kik elég szerencsétlenek árulni itt, — bojkot-taljátok Ti széplelkű hölgyei e hazának.

Kik pedig magatokra vették azt, — vezeklésül a nyílt piacon égessétek meg e rongydarabot, és vezekeljétek egy éven át szürzsákban és hamuban. Már akkor inkább Maderspach-kendőket...!

Állami csipkeverő-iskola Eperjesen. Az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola «Háziipari Osztály»-a *ingyenes* tanfolyamot nyit mindazon hölgyek részére, kik a csipkeverést *iparüzés céljából* óhajtnák elsajátítani. A készített csipke értékesítését a «Háziipari Osztály» látja el, miáltal állandó megélhetést biztosító keresetforrást nyújt Eperjes város dolgozni akaró asszonyainak és leányainak. Azon hölgyek, kik a csipkeverést csak mint művészi és divatos kézimunkát óhajtnák megtanulni, 1 kor. beiratási díjat egyszersmindenkorra, 2 kor. tandíjat pedig havonta fizetnek. A tanfolyam megnyílik, mihelyt 20 jelentkező lesz. Jelentkezni Theisz Ármin úr üzletében, Eperjes, Fő-utca 58. szám alatt lehet.

= IDEGENFORGALOM =

Eperjesen, **BERGER** szállodájában 1909. évi október 13-ikától október 16-ikáig.

Meczner Tibor joghallgató Sátoraljaújhely, Bimel István utazó Budapest, Rosenberg H. utazó Bécs, Szalai Mór utazó Budapest, Berger Frigyes utazó Eszék, Simon István tanár Bártfa, Beer Bertold utazó Budapest, Hillinger Adolf utazó Bécs, Homolács Károly festő Kelece, Wischin Emil joghallgató Eperjes, Pick Ármin utazó Budapest, Waghberg Vilmos marhakeresk. Privigye, Ornstein Béla utazó Budapest, Weisz Adolf utazó Budapest, Imre Samu theologus Órisziget, Németh Tihamér lelkész Szűhegy, Leinkauf Mór utazó Budapest, Rubinoff N. B. mérnök Strij.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1909. évi október 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:

Orló . . . ind.	— Csak hétfő s péntek	8 48 de	1 35 du	—	7 45 e
Héthárs . . .	6 00 r	9 32 „	2 24 „	—	8 35 „
Kisszeben . . .	6 23 „	9 53 „	2 47 „	—	8 59 „
Eperjes megálló „	6 57 „	10 21 „	3 20 „	—	9 30 „
Eperjes érk.	7 02 „	10 25 „	3 25 „	—	9 35 „
Naponta					
Eperjes ind.	4 45 r	7 10 de	10 35 „	3 52 „	8 20 e
Abos . . . érk.	5 17 „	7 41 „	11 01 „	4 19 „	8 45 „
Kassa . . . érk.	5 50 „	8 40 „	11 26 „	4 50 „	9 15 „
Budapest . . . érk.	1 00 du	1 55 du	8 45 e	10 20 e	6 30 r
Szerdán és szombaton Kassáról ind. 2 50 du.					
„ „ „ Eperjesre érk. 3 51 „					

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kén-szulfid gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál. *Uszodák, hőlégy-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.*

MR. A. D. REASON

leedsi és londoni egyetemet végzett tanár kedden és pénteken a délutáni órákban, Eperjesen

angol leckeórákat

ad. Két és fél éve működik már Kassán és Eperjesen s mindkét helyen a **legjobb ajánlásokkal** rendelkezik.

Bővebbet a **KASSAI HIRLAP** kiadóhivatalában, *Kassa, Fő-utca 33. szám.*

Felelős szerkesztő:
Dr. Obetkó Dezső.

Kiadótulajdonos:
Kösch Árpád.

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

Korszerűen s dúsán felszerelt * Legválasztékosabban berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESEN.

Árjegyzékek, számlák, czégekártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézkedések, címkék, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással. . . .

Pénzügyintézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti könyvek (szines vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítás, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és csinos kiállítása.

— Különlegesség könyvnyomdai színnyomásban! —

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók ízléses kivitelben, falragaszok, műsorok, étlapok, táncrendek, színlapok s egyesületek részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

* Barmely hirlapra előfizetések közvetítése.

* Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntöde.

Költségvetések — készített nyomtatványokról — postafordultával.

NYILTTÉR.

Vesebajknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu GYÓGYFORRÁS

SALVATOR

Kitűnő sikerrel használtatik.
E forrás kiváló tulajdonságai:
Húgyhajtó hatása.
Kellemes ízű. Vasmentes.
Könnyen emészthető.
Teljesen tiszta.
Allandó összetételű.

Első rangu gyógyvíz és diatetikus ital. Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy hógysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok és egyéb forrásleírások ingyen és bérmentve állnak rendelkezésre

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	32 fillér.
3/4 " "	40 " "
1 " "	48 " "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakon vétetnek vissza:

1/2 literes palack	6 fillér
3/4 " "	7 " "
1 " "	9 " "

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Építők- és építtetőknél

:: saját érdekük, ha, mielőtt megrendelést eszközölnék ::
vizezeték, központi fűtés, csatornázás, sodronykerítés és kavicsrosta-szükségleteikre, bizalommal fordulnak ajánlat- vagy felvilágosításért — melylyel díjtalanul szolgál —

GURSZKY JÓZSEF

fém- és vasműveshez; műszaki iroda és műhely:
KASSA, Ferenc József-tér 14. sz. Telefon-sz.: 347.

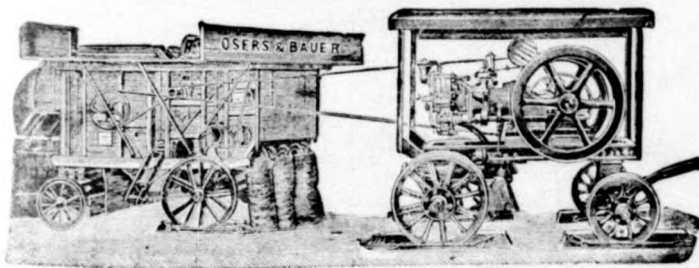
Városok, községek, gazdaságok, házak stb. vízmű, csatornázás és központi fűtés tervezési és kivitelezési vállalat. Külön osztály mindennemű sodrony, vaskerítés s kavicsrosta készítésére.

SZULTÁN

BÓR ÉS DÚS LITHION FORRÁS

KIVÁLÓ VEGIÖSSZETÉLŰ

Osers és Bauer Kizárólagos **MOTORGYÁR**
Wien, XX., Dresdnerstr. 61-63a.
Magyarországi Állótelep:
Bpest, VI., Podmaniczky-u. 18.

BENZIN-LOKOMOBILOS
cséplőszerelvények a legszilárdabb kivitelben.

Benzinmotorok! Szívógázmotorok!
A jelenkor legolcsóbb üzemereje, — 3 fillér üzemeltetés óra-lőerőnkint.
Több száz telep üzemben. — Elsőrendű, szilid gyártmány!
Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.
Benzin-lokomobilos cséplőszerelvényeink a többiek között a következőknek tekinthetők meg üzemben:
Ifj. Rohodó Pál, Berczel, Szabolcs m., 4 HP, Farkas Ferenc, Berczel, Szabolcs m., 4 HP, Jeszó Mihály, Csemernye, Varannó mellett, 8 HP, Dörner Károly, Nagyzsar, Gálszécs mellett, 10 HP, Ziegler Zsigmond, Mogyorós, Mándok mellett, 4 HP, Kovács Albert, Berencs, Patroha mellett, 4 HP. cséplőszerelvény.

POPOFF

a legjobb TEA a világon

**:: Másolóprés, kirakat- ::
szekrény és több könyv-
állvány olcsón eladó.**

Bővebbet Kossuth Lajos-utca 43. sz. a.

A legjobb bőrfényesítő

Egyedüli gyártója:
Székely és Társa Kassa

NAGYENYED forduljon minden érdeklődő,
Alsófehér m. ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra!

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Díszcserjék, Túlevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Jakobovics Ármin és Testvére

első kassai butorminta-terme és butor-áruháza
Kassán, Fő-utca 39. szám alatt (saját házában)
Telefon 171. a székesegyházzal szemben. Telefon 171.

Raktáron tartunk mindig legnagyobb választékú készletet *szilárdan dolgozott* butorokból, minden, most használt fában és *styben*, úgymint: teljes

háló-, ebédlő-, úriszoba- és szalonberendezésekből,
luxus-, fantasia- és ülőbutorokból, szőnyegdivánok, ottománok és mindennemű matrácokból; úgyszintén elvállalunk mindennemű *díszítési és kárpitosmunkákat* is. Továbbá nagy raktárt tartunk *szőnyegek- és függönyökben.*

Raktár előszoba- és konyhabutorberendezésekből.

Szolgáljon továbbá a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a főpapság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, valamint *teljes menyasszonyi berendezéssel* úgy *helyben*, mint *vidéken* **kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk.**

Dús raktár mindennemű rézbutorokban.
Speczialisták modern angol bőrbutorokban.

A nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk a most létesített *külön osztályt*
tömörfa (massiv) butorokban,
a mennyiben egy elsőrangú tömörfa-(massiv)-butorgyárnak a *kizárólagos elárúsítását*, illetve *képviseletét* **Abaúj-Torna-, Zemplén-, Sáros- és Szepesmegyék** részére átvettük, és ezen kitűnő gyártmányból jutányos árszabás mellett állandó nagy raktárt tartunk. Különösen ajánlható ez a *tömörfabutor szállodák, fürdőhelyek és villák* berendezésére.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

St.-Lousii világiállítás 1904.:

"Grand Prix".

GLOBUSZ

fémtisztító kivonat
A legjobb tisztítószer a világon

Jobban tisztít, mint más fémtisztítószer!

Újonnan épült emeletes ház
kerttel és verandával, vízvezetékkel és villamvilágítással bevezetve, 10 évig adómentes, olcsón eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tanonez

(14 éves, ki a középiskolának legalább két osztályát jó sikerrel végezte)

:: felvétetik ::

Kösch Árpád könyvnyomdájában.

E.S. ROSENTHAL ERBEN

Aczélgörredőnyt

I^a minőségűt ajánlunk kartellen kívül, azonkívül faredőnyöket (ablaknak, ajtónak), léczredőnyöket (különböző színekben), ponyvaszerkezeteket stb.

E.S. Rosenthal's Erben
Bécs (Wien), XV., Rosinagasse 19.

5500

közjegyzőileg hitelesített orvosi és magánbizonyítvány igazolja, hogy a

KAISER-féle
MELL-KARAMELLÁK
a 3 fenyővel

köhögést

rekedtséget, hurutot és nyálkásodást, torokhurutot, gőrcsőt és hökhurutot a legjobban távolítanak el. Csomagok ára 20 és 40 fillér, doboz 80 fillér.

Kapható:

SCHOLZE ALFRÉD
csukrászdaja- s kávéházában és
LEFKOVITS EMIL
fűszer- és csemege-kereskedésében EPERJESÉN.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beuórszólási szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 kor.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és apólasára úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-széküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvetéssel teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított köszvénynél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Lakásváltoztatás.

Lakásom 1910. évi február hó 1-jétől
Fő-utca 74. sz. (Gerő-féle ház).

Dr. Strausz Zsigmond fogorvos.

ROPS

biztonsági gyorsfűző.
Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik. Szesz ki nem folyhat.
Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasárú- és háztartási cikkeket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.
Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémárú Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-út 74/21. sz.

Helybeli elárúsítók:

Dahlström Károly, Luchs Ede és Társa.

SÁROSVÁRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG : EPERJES : FŐ-UTCZA 79. SZÁM

Telefon-szám 11. Postatakarékpénztári cheque-számla 21,815.

Foglalkozik a pénzügyi üzletek minden ágával. Elfogad betéteket **4% netto kamatozással.**

Takarékperselyek kölcsönadása.

Kölcsönöket nyújt váltókra, értékpapírokra, ingatlanokra, arany- és ezüst-tárgyakra, mérsékelt kamat mellett.

Bevált idegen pénzeket, szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat.

Átutalásokat Amerikába legjutányosabban közvetít.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázolószert puha-padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény-padló számára.

Keil-féle fehér «Glasur»-fénymáz 90 fillér.

Keil-féle arany-fénymáz képeretekhez 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipő-krém 30 fillér.

Mindenkor kaphatók:

BOHRANDT J. V. czégnél, EPERJES.

Igló: Fogyasztási szövetkezet. — Kassa: Ifj. Novelly Sándor utóda. — Kisseben: Kassevits J. János.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és széküldési raktár:

„NADOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógytárakban.
Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.